

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä koulutusalaesittely, Yhteiset tutkinnonosat sekä yhdistelmätkinto

Yhtymähallitus 20.08.2024 § 114
1/00.02.01/2022

Yhteiset opinnot

Yhteiset tutkinnonosat (YTO) kuuluvat jokaiseen ammatilliseen perustutkintoon. Yhteisten tutkinnonosien laajuus on 35 osaamispistettä (osp). Ne koostuvat yleissivistävistä opinnoista, jotka tarjoavat opiskelijoille perustiedot ja -taidot, joita tarvitaan sekä työelämässä että jatko-opinnoissa. Yhteiset tutkinnonosat ovat pakollisia kaikille ammatillista perustutkintoa suorittaville ja ne tukevat ammatillisten taitojen kehittämistä. Lisäksi niillä vahvistetaan työssä ja elämässä tarvittavia perustaitoja sekä valmiuksia jatko-opintoihin ja elinikäiseen oppimiseen.

Yhteisiä tutkinnonosia on mahdollisuus opiskella kaikilla Salpauksen kampuksilla ja lisäksi Salpaus myy yhteisten tutkinnonosien toteutuksia Suomen (Vierumäki) ja Kolmen kampuksen (Pajulahti) -urheiluopistoille äidinkielellä, matematiikassa sekä toisessa kotimaisessa (ruotsi) ja vieraassa (englanti) kielellä.

Yhteiset tutkinnonosat ja niiden osa-alueet ovat:

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osp)

- viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä (4 osp)
- viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä (1 osp)
- viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (3 osp)
- toiminta digitaalisessa ympäristössä (2 osp)
- taide ja luova ilmaisu (1 osp)

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (6 osp)

- matematiikka ja matematiikan soveltaminen (4 osp)
- fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (2 osp)

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (9 osp)

- yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (2 osp)
- työelämässä toimiminen (2 osp)
- opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (1 osp)
- yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (1 osp)
- työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen (2 osp)
- kestävän kehityksen edistäminen (1 osp)

Pakollisten osa-alueiden laajuus on yhteensä 26 osaamispistettä ja valinnaisten 9 osaamispistettä. Valinnaiset osaamistavoitteet vahvistavat tai syventävät yhteisten tutkinnonosien osa-alueiden osaamista opiskelijan valitsemalla tavalla. Tutkinnonosien perusteissa on kuvattu valinnaiset osaamistavoitteet, mutta koulutuksen järjestäjä voi tarjota myös muita yhteisten tutkinnonosien sisältöjä tukevia osaamistavoitteita.

Yhteisten tutkinnonosien valinnaiset osaamistavoitteet (9 osp) voivat olla:

- Tutkinnon perusteissa määrättyjä valinnaisia osaamistavoitteita. Tutkinnon perusteiden mukaiset kokonaisuudet ovat 3 osaamispisteen laajuisia ja niitä ei voi suorittaa suppeampina tai laajempina kokonaisuuksina.
- Koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita. Tällöin koulutuksen järjestäjä nimeää kokonaisuuden, määrittelee osaamistavoitteet ja laajuuden (1-9 osp). Kokonaisuus arvioidaan tutkinnon perusteissa olevien arviointikriteerien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän päättämiä osaamistavoitteita voidaan laatia kaikkiin tutkinnon perusteiden mukaisiin osa-alueisiin, myös niihin, joihin ei tutkinnon perusteissa ole valinnaisia osaamistavoitteita.
- Koulutuskeskus Salpauksessa valinnaiset kokonaisuudet ovat laajuudeltaan 3 osp ja valinnaisia opintoja on tarjolla kaikkiin tutkinnon osiin (YTO).

Toteutukset

Yhteisten tutkinnon osien toteutuksissa opiskelija hankkii puuttuvaa osaamista. Kun osaamista on riittävästi, hän osoittaa osaamisensa näytöllä. Näytöt on kuvattu osana tutkintojen toteutussuunnitelmia. Opiskelija voi osallistua erilaisiin toteutustapoihin HOKS:n mukaan.

- Ryhmämuotoinen toteutus – pääsääntöisesti yhteishaussa valituille suoraan peruskoulusta tuleville opiskelijoille
- Pajatoteutukset (ainepajat) – jatkuvan haun opiskelijoille, joilla puuttuvien yto-opintojen määrä vaihtelee, oppisopimusopiskelijoille lähipäivinä
- Verkkototeutukset - opiskelijoille, jotka aikatauluun tai etäisyyteen liittyvien syiden vuoksi eivät voi osallistua kontaktiopetukseen ja kykenevät itsenäiseen opiskeluun

Arviointi

Ammatillisessa koulutuksessa osaamisen arviointi tehdään työelämälähtöisesti sekä osaamis- ja kriteeriperusteisesti. Koulutuksessa opiskelija hankkii puuttuvaa osaamista ja osaamisen karttumista seurataan koulutuksen aikana. Aiemmin hankittu ja suoritettavan tutkinnon kannalta olennainen osaaminen tunnustetaan ja mahdollisuuksien mukaan tunnustetaan koulutuksen alussa.

Arviointikriteerit ovat geneeriset eli kaikissa opiskeltavissa aineissa samat.

Osaamisen arviointi

Opiskelija

Tyydyttävä 1

- tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti
- tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja
- käyttää perustietoa kaavamaisesti
- arvioi suoriutumistaan

Tyydyttävä 2

- toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Hyvä 3

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita
- hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi

Hyvä 4

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä
- soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

- toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti
- soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 46 ja 47 §:ssä. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella selvittää, tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaito-vaatimuksia tai osaamistavoitteita. Opiskelijan osaaminen tunnustetaan osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Osaamisen tunnustaminen

Opiskelijan aiemmin suorittamia opintoja voidaan tunnustaa yto-opintojen paikalle. Tavoitteena on, että opiskelija hakee tunnustamisen heti opintojen alussa. Näin HOKS saadaan suunniteltua tarkoituksenmukaisesti. Tuoreimmat opinnot (ammattilliset opinnot 2018 ja lukio 2016 jälkeen suoritettut) voidaan sisällyttää suoraan, vanhemmista tarkistetaan osaamisen ajantasaisuus. Vuosituhannen vaihteen ja sitä vanhemmista todistuksista ei enää tehdä tunnustamista, mutta jos osaamista on edelleen, opiskelija voi osoittaa sen näytössä.

Yhdistelmätkinto

Salpauksen perustutkinto-opiskelijan on mahdollista suorittaa ammatillisen tutkinnon rinnalla myös ylioppilastutkinto. Yhdistelmätkinnon opintoihin haetaan erikseen sen jälkeen, kun opiskelija on saanut tiedon opiskelupaikasta. Vuosittain yhdistelmätkinnon aloittaa n. 60-70 opiskelijaa. Yhdistelmätkinnon ylioppilaskirjoituksiin valmistavat opinnot toteutetaan Salpauksessa lukion opetussuunnitelman mukaisesti kuudessa aineessa: äidinkieli ja kirjallisuus, englanti pitkä oppimäärä, ruotsi keskipitkä oppimäärä, matematiikka lyhyt oppimäärä, terveystieto sekä yhteiskuntaoppi. Ylioppilaskirjoituksissa opiskelijan on kirjoitettava vähintään viisi ainetta. Osallistumisoikeuden ylioppilaskirjoituksiin opiskelija saa, kun hänellä on suoritettuna 90 osp ammatillisesta perustutkinnosta. Ylioppilastutkinto-todistuksen opiskelija voi saada sen jälkeen, kun myös ammatillinen perustutkinto on valmis.

Ylioppilaskirjoituksissa yhteistyölukiona toimii Lahden lyseo. Salpauksen yhdistelmätkinnon opiskelijat ovat lyseon aikuislinjan kirjoilla aineopiskelijoina.

Ammatillisissa perustutkinnoissa on myös kaikille tutkinnoille yhteisiä ammatillisia tutkinnon osia:

- Yrityksessä toimiminen (15 osp)
- Yritystoiminnan suunnittelu (15 osp)
- Ilmastovastuullinen toiminta (15 osp)
- Huippuosajana toimiminen (15 osp)
- Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen (15 osp)
- Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (5 osp)

Suunnitteilla on digitalisaatioon ja vihreään siirtymään liittyvän osaamisen vahvistaminen ammatillisissa tutkinnoissa: Vihreä siirtymä ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin ja digitalisaation tarkastelu ammattialakohtaisesti ammatillisiin tutkintoihin.

Rehtori:

Yhtymähallitus merkitsee annetun esittelyn tiedokseen.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.